

K Ü L Ö N F É L É K

Halálozás. *Gruber Gyula.* Ismét megszólalt a lélekarang és örökre elköltözött az erdészeti adminisztrációnak egyik kemény munkása, az állami erdőtiszt karnak egyik jellegzetes, kedves tagja: Gruber Gyula.

Az erdőkoszorúza Erdélyben, Verespatakon született 1867 március 7-én.

Már serdülő korában nagy vonzóerőt gyakorolt reá a természet szépsége s ennek hatása alatt, középiskolai tanulmányainak befejezése után, az erdészeti pályát választotta élethivatásának.

Ettől az elhatározásától még akkor sem állott el, amikor magánkörülményei őt más pályára szólították. Engednie kellett ugyan a kényszerű körülményeknek és erdészeti tanulmányait el kellett odáznia, de kedves terve mellett szívósan kitartott, amíg erdőtiszt oklevelének 1900-ban történt megszerzésével végre is legyőzte célja elérésének utolsó akadályát.

Katonai kötelezettségének mint egyéves önkéntes, 1891-ben tett eleget s még ugyanabban az évben az erdőfelmérés-ágazattal rokon kataszternél helyezkedett el, mint a nagyvárad m. kir. felmérési felügyelőséghez kinevezett kataszteri felmérési díjnok. Ugyane hivatalnál már az 1892. évben kataszteri felmérési növendéknek s 1893-ban mérnöksegédnek nevezték ki.

Ez alatt a három év alatt tanubizonyosságát adta a felmérési szaknál oly igen fontos pontosságának és megbízhatóságának s ennek tulajdonítható, hogy legutolsó előmenetével kapcsolatban még az 1893. évben áthelyezték Budapestre, a m. kir. háromszög-mérési számító hivatalhoz.

Itt teljesített szolgálatot az 1898. évig, amikor is a m. kir. földművelésügyi minisztérium erdőszámvevőségéhez, mint ideiglenes minőségű erdőszámvizsgálót kineveztetvén, régi vágyát — az erdészeti szolgálatot — legalább is megközelítette.

Az erdőszámvevőségénél is kifogástalanul működött, aminek bizonyossága, hogy már 1899-ben ideiglenes minőségű erdőszámvizsgálóvá, 1900-ban pedig ideiglenes minőségű erdőszámellenőrré nevezték ki. De az erdőszámvevőségi szolgálatát mindvégig csak ideiglenesnek tekintette s minden törekvése arra irányult, hogy bekapcsolódjék az erdészeti adminisztrációba, ami végre — erdőtiszt oklevelének 1900-ban történt megszerzése után — az 1901. évben sikerült is neki, amikor m. kir. erdészeti minőségben berendeltetett a m. kir. földművelésügyi minisztérium erdészeti főosztályának a községi, volt úrbéres stb. állami kezelésbe vett erdők ügyeit intéző ügyosztályába.

Ebben az ügyosztályban teljesített szolgálatot mindvégig, az 1925 december 31-én bekövetkezett nyugdíjaztatásáig, még pedig 1903-tól kezdve mint m. kir. főerdész, 1907-től kezdve mint m. kir.

erdőmester, 1912-től kezdve mint m. kir. erdőtanácsos és 1918-tól kezdve mint m. kir. főerdőtanácsos.

Minisztériumi adminisztrációs szolgálatába igen gyorsan belegyakorolta magát s az állami kezelésbe vett erdők ügyeinek intézésénél — az ennél az ügykörnél eltöltött 24 év alatt — kitűnt kivételes szorgalmával, ritka megbízhatóságával és fokozott lelkiismeretességével, amely erényeivel mindenkoron kivívta magának felsőbbbsége elismerését és állami szolgálatának végén, a m. kir. gazdasági főtanácsosi cím elnyerésével, a méltóságos címet.

Mint ember, kitűnt jellemével, kényes rendszeretével és szerénységével, mint kartárs pedig kedves modorával és készséges egyenes barátságával, amely tulajdonságaival megszerezte magának azt a keveseknek kijáró földi boldogságot, hogy kartársai, akik csak vele érintkeztek, mind nagyon megszerették őt.

A természet iránt érzett rajongása erdészeti szolgálata közben csak fokozódott s ennek a szenvedélyének, hacsak módja és alkalma volt reá, mindig áldozott is és pedig itt is kivételes, jellegzetes módon: mint komoly, vérbeli túrista.

Az utóbbi években sokszor betegeskedett és állandóan küzdött kínzó bajával, a tüdőtágulással, amely végül is győzedelmeskedett felette.

Itt hagyta földi életét, bizonyos elég korán, de legalább akkor, amikor röviddel halála előtt még megérhette imádásig szeretett Piroska leányának férjhezmenésével boldogsága teljességét!

Béke hamvaira!

Megemlékezés a világháborúban hősi halált halt m. kir. állami erdőmérnökökről. Meghatóan meleg háziünnepély keretében emlékezett meg a földművelésügyi minisztérium erdészeti csoportjának és erdészeti számvevőségének tisztikara ezévi február hó 23-án, délelőtt a világháborúban hősi halált halt állami szolgálatban volt erdőmérnök kartársakról. A hősi halált halt kartársak nevét Lukács Endre m. kir. főerdőtanácsos gyűjtötte össze és neveiket ízléses kivitelű olajfestménnyel kapcsolatban Barta Lajos és Pápay Domokos erdőmérnökök örökítették meg az utókor számára. A hősi halált halt kartársak emlékének megőrzése céljából készült találó festményt az összegyűlt kartársak nevében Lukács Endre m. kir. főerdőtanácsos a következő szívhez szóló szavak kíséretében adta át Papp Béla miniszteri tanácsosnak, az erdészeti csoport vezetőjének megőrzés céljából.

„Méltóságos Uram!

Maradandó emléket óhajtottunk állítani azoknak a kartársainknak, akik a világégés alkalmával életüket áldozták fel a hazáért.

Az idő fátyola legendás büvökörrel von be gyakran jelenték-

telen dolgokat is, s azokból mintázza, alakítja ki követendő mintaképpül a legendás hősöket.

A mi alakjainknál ily távlatra nincs szükség. Mi még tanubizonyosságot tehetünk mellettük.

Mi láttuk a harcot! Rusztem maga volt mindegyikük!

Még fülünkbe cseng a pergőtüzek őrzítő zenebonája, a gépfegyverek riasztó kattogása, a repülő bombák és aknavetők fül-siketítő robbanása, s az emlékek borzalmaitól lenyügözve megilletődötten emelünk kalapot s hajtunk fejet az igazi hősök előtt.

Emlékük szívünkben élni fog. Az utódokat pedig ez az emlék figyelmeztesse a soha el nem muló kötelező tiszteletre, hogy emléküik időtlen-időig fennmaradjon, mert nem az halott, kit eltemetnek, hanem az, kit elfelednek!

Méltóságos Uram! Ezt az emléket azzal a kérelemmel adjuk át Neked, mint az erdészeti csoport vezetőjének, hogy azt kegyesen átvenni és az erdészeti csoport részére megőrizni méltóztassál."

Papp Béla miniszteri tanácsos meghatott szavakkal vette át az emléket s vállalta annak gondos megőrzését. Egyben kifejezést adott annak a nézetének, hogy az altiszti kar hősi halottainak emlékét hasonlóan meg kellene örökíteni.

Lukács Endre főerdőtanácsos tájékozással közölte még, hogy az állami erdőmérnöki kar összlétszámából bevonult 12% = 104 ember. Elesett ennek 34% = 35 ember.

A hősi halált halt kartársak névsora a következő:

Adriányi Pál m. kir. em., Barabás Sándor m. kir. s. em., Baumgartner Emanuel m. kir. s. em., Bechine Ferenc m. kir. s. em., Bertram I. Albert m. kir. em., Biró Béla m. kir. s. em., Boesor Dezső m. kir. em. gyak., Budzinszky Ottó m. kir. s. em., Daday Gábor m. kir. em. gyak., Dobrovich László m. kir. em., Farnos János m. kir. em. gyak., Groszmann Imre m. kir. s. em., Györössy Endre m. kir. em. gyak., Horváth Sándor m. kir. s. em., Jaczó András m. kir. em., Jamnik István m. kir. em., Jurán Miksa m. kir. em., Jurovich Ottó m. kir. s. em., Kakody Dániel m. kir. s. em., Lányi Akos m. kir. s. em., Littasy István m. kir. s. em., Mattherny Róbert m. kir. em., Nagy Kálmán m. kir. em. gyak., Oláh Gyula m. kir. em. gyak., Ondreikovits Titusz m. kir. em. gyak., Ormay Béla m. kir. em. gyak., Papp András m. kir. em., Schmidt Dezső m. kir. em. gyak., Steyer Sándor m. kir. em., Szukits Ferenc m. kir. s. em., Tomcsala Ernő m. kir. s. em., Tomp Frigyes m. kir. s. em., Toperczer Oszkár m. kir. s. em., Zsuffa Béla m. kir. s. em. és Zsurilla Pál m. kir. em. gyak.

Szilfák és fenyőfélék behozatali tilalma Angliában. Vett értesülés szerint az angol külügyminiszter jegyzékben közölte a magyar kormányval, hogy 1933. évi december hó 1-től kezdődően az angol földművelésügyi miniszternek az erdészeti kormánybizto-

sokkal egyetértően kibocsátott rendelete szerint a szilfákra és egyes tobozos fákra nézve ártalmas betegségek behurcolásának megakadályozása céljából a Pinaceae családhoz tartozó *Abies*, *Larix*, *Picea*, *Pinus*, *Pseudotsuga*, *Sequoia*, *Thuja* és *Tsuga* genusnak Angliában és Walesben való partraszállítása tilos. Tilos továbbá az *Ulmus* genus mindazon speciereinek a behozatala is, melyek Skócia, Észak-Irország, az Ir Szabad Állam, Man vagy Channel sziget területén kívül más országokból származnak. A rendelet azt is előírja, hogy azok az egészségi bizonyítványok, melyek az 1933. évi növénybehozatali rendelet értelmében az országba behozott élőnövény-szállítmányokat kísérik, kiegészítendőek avval a megállapítással, hogy a szállítmányok nem tartalmaznak a most megtiltott genusokhoz tartozó növényeket.

A Tiszántúli Faültetők Társaságának 1934. évi közgyűlése.

A Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara által 1926. év őszén az Alföld fásítása érdekében alakított Faültetők Társasága,* melynek ma már mintegy 6000 tagja van, ez évi rendes közgyűlését február hó 11-én tartotta meg. A közgyűlés a titkári jelentés után tisztújítást tartott, amidőn is az alelnöki tisztségről lemondó Béky Albert ny. miniszteri tanácsos helyébe egyhangúlag Krall János m. kir. főerdőtanácsos, erdőigazgatót választotta meg alelnöknek, míg a tisztikar többi tagjait újból megválasztotta.

A választás után a Társaság felkérésére Krall János m. kir. főerdőtanácsos, erdőigazgató az Alföld fásítási törvényről, a fásítás országos és helyi jelentőségéről, a debreceni erdőigazgatóságnak e téren eddig kifejtett munkájáról es az elért eredményekről tartott előadást.

Kedves hangulatképpel bevezetett, mindent felölelő és érdekes statisztikai adatokkal alátámasztott előadásában ismertette, hogy az erdőigazgatóság 7 törvényhatóságból álló kerületének 88%-án már megtörtént az előzetes kijelölési munkálat. A kijelölési tervek szerint mintegy 75.000 kat. holdat kitevő erdőt és gazdasági fásítást kellene létesíteni. A Tiszántúlon, ahol az összeíráskor az összes területnek mintegy 3%-át kitevő fásított terület volt, a fásítás végrehajtásával ez a terület 5%-ra emelkednék.

A gazdatársadalom már magáévá tette a fásítás fontosságát, mert a kijelölési összeírások óta, anélkül, hogy az államerdészet a törvényt alkalmazta volna, saját elhatározásából az erdőigazgatóság kerületében a kijelölt területnek 26%-át már befásította.

A csemeteigénylések állandó növekedése is mutatja a fásítás iránti kedv emelkedését. Az 1925—26. költségvetési évtől kezdve 8 költségvetési éven át összesen 341.200 pengő értékű csemetét szolgál-

* Részletes ismertetése az Erdészeti Lapok 1927. év folyamán 12. füzetben jelent meg.

tatott ki ingyen az erdőigazgatóság. Ebből az 1932—33. évben ma: több értékű (172.285 pengő) adatott ki, mint az előző 7 év alatt összesen. Az 1933—34. költségvetési évben az őszi kiültetésre ingyen kiadott csemeték értéke 90.212 pengő, ez az összeg nem sokkal marad majd alatta a 200.000 pengőnek a tavaszi kiadással együtt. A fásítás iránti kedv azonban nem minden törvényhatóságban egyforma. Így Szabolcsban a kijelölt fásításoknak majdnem 40%-át hajtották végre, Hajdúvármegyében csak 9%-át, Debrecen város gazdatársadalma csak 2.5-át%. Míg Szabolcs megye összes területének 1%-át fásította be, addig Hajdú vármegye csak 0.2%-át, azaz a Szabolcs megyeinek csak egyötöd részét.

További előadásában reámutatott az Alföld-fásítás céljaira, annak közgazdasági és szociális fontosságára, megcáfolya azokat az ellenérveket, amik sajnos még itt-ott elhangzanak a fásítás ellen.

Dr. Ruffy-Varga Kálmán akadémiai igazgató, elnök megköszönve a nagy érdeklődéssel hallgatott felolvasást, felkérte Krall János erdőigazgatót, hogy bocsássa annak anyagát a Társaság rendelkezésére. A Társaság ugyanis a Mezőgazdasági Kamara hivatalos lapjában és a helyi lapokban, valamint külön kiadásban is a tagjai között óhajtja terjeszteni.

Utána vitéz Sóváry Géza m. kir. segéderdőmérnök tartott felolvasást a facsemetéknek az állami csemetekertekből való mikénti igényléséről. Felolvasásában a csemeteigénylések módját, idejét, a kiosztás feltételeit ismertette, különösen hangsúlyozva, hogy a kellő időben való igénylés mennyire kívánatos és előnyös a gazdaközönség szempontjából. Rövidesen ismertette az egyes talajnemek fásításához legalkalmasabb fánemeket, majd statisztikai adatokat szolgáltatott a csemetekerteket és kiadott csemetéket illetőleg. Így rámutatott, hogy míg az erdőigazgatóság kerületében az 1925. évben 24.5 kat. hold volt a csemetekertek összes területe, ez az 1934. évben már 167.2 kat. holdra emelkedett. Az 1925—26. évben 1,093.000 darab csemete, míg az 1932—33. évben már 18,934.000 darab osztatott ki. Ez a szám még tovább emelkedik, mert 1933. év őszen 12,094.000 darab adatott ki, míg 1934. év tavaszára 10,747.000 darab kerül kiadásra, azaz az 1933—34. évben összesen 22,841.000 darab csemetét oszt ki az erdőigazgatóság. A csemetéken kívül az 1929—30. évben 2.500 darab, az 1932—33. évben már 230.000 darab suhángot adott ki az erdőigazgatóság.

A két erdészeti előadás után Czapáry Bertalan kertészeti szaktanár ismertette azokat a megállapításokat, amik szerint a Tiszántúl egyes vidékein milyen gyümölcsfajták termesztethők sikerrel úgy a tulajdonos, mint a piac szempontjából.

Érdekes indítványt nyújtott be Halász Miklós gazdasági akadémiai tanár a fásítás előmozdítására. Keresse meg a Fültetők Társasága és a Mezőgazdasági Kamara az alispánokat és főszolgabírákat,

hogy a március 15-iki nemzeti ünnep alkalmával a leventékkal fákat ültessenek. Minden fa mellé a földbe egy légmentesen elzárt üvegpalack kerülne, mely az ültető levante nevét és adatait őrizné.

A nagy tetszéssel fogadott indítványt Krall János m. kir. erdőigazgatónak a szükséges csemeték beszerzéséről adott útbaigazító hozzászólása után, elfogadta a közgyűlés.

Burdáts János.

Törvényt hoztak Németországban az erdőpusztítások megakadályozására. Németországban ezévi január hó 18-ával életbeléptették az erdőpusztítások megakadályozására hozott törvényt. A törvény rendelkezései a nem állami erdőkre vonatkoznak. A törvény az erdők fenntartása és a német gazdasági élet számára évenként szükséges tűzifamennyiség biztosítása érdekében megtiltja a vágásra éretlen túlevelű állományoknak kihasználását. Az egyes üzemestek keretében 10—50 hektáron felüli erdőkben a terület 20-ad részénél, az 50—100 hektáron felüli erdőkben a terület 30-ad részénél nagyobb erdőterületet kihasználni nem szabad. A kormányintézkedés jelentőségének könnyebb megérthetősége érdekében arra kell utalnunk, hogy Németország az erdőgazdaságot törvényesen szabályozó oly rendelkezéseket, mint amilyenek Ausztriában egy fél évszázadnál hosszabb idő óta érvényben vannak, mint pl. a birodalmi erdőtörvény, eddig nem ismert (A Wiener Allgemeine Forst- und Jagd-Zeitung 1934. évi 6. számából).

Olasz erdősítések. Az olasz erdészeti milícia egy hivatalos közlemény szerint 1933. évben 10.732 hektár parlagon fekvő területet beerdősítettek és 6408 hektár erdőterületet újra erdősítettek. Az erdősítésekhez felhasználtak összesen 60 millió csemetét és 500.000 kg magot. (A Wiener Allgemeine Forst- und Jagd-Zeitung 1934. évi 8. számából.)

Regensburgban fát cukrosító gyártelepet létesítenek. Amint nemrégiben már közöltük, Regensburgban egy nagyobb fát cukrosító gyártelepet akarnak létesíteni. A gyártelep felállítására vonatkozó tárgyalások most vannak folyamatban. Amint ismert, a gyártás főleg Áthylalkohol és takarmányanyagok előállítására fog kiterjedni és mellékterményként Lignint, Glycerint, Acetont és cserzőanyagokat is fognak gyártani. Úgy rémlik, hogy az új gyárban 400—500 munkás fog alkalmazást találni. (A Wiener Allgemeine Forst- und Jagd-Zeitung 1934. évi 6. számából.)

Ferrugatti a faszéngáz-autó feltalálója Budapestre érkezett. A napilapok közlése szerint Ferrugatti olasz egyetemi tanár kazános faszéngáz-hajtású kis személyautót szerkesztett és azzal Rómából Bécsen keresztül Budapestre utazott. Ferrugatti február hó 23-án indult el Rómából és február hó 25-én délben érkezett Budapestre. Az újrendszerű autót faszénből fejlesztett gáz hajtja.

Az autó üzemköltsége nagyon csekély, mert a hajtóanyag óránként alig néhány fillérbe kerül. Ferrugatti kijelentette, hogy útjának nem bemutatás volt a célja, hanem kizárólag kísérletet végzett. A magashegységi utakon szerzett tapasztalatai alapján az elért eredményekkel nagyon meg volt elégedve. A gépkocsit Ferrugatti Budapesten egy nagy garázsban helyezte volt el, ahol a tanárral együtt érkezett szerelő vigyázott a gépkocsira, hogy idegen meg ne tekinthesse. Szakkörökben némi csalódást keltett, hogy a gépkocsit ismeretlen okból nem mutatták be az érdeklődő közönségnek.

Tüzifaátvétel a bizományosoktól. Az Erdőbirtokosok és Faforgalmi Részvénytársasága beadványt intézett a m. kir. földművelésügyi miniszter Úrhoz, melyben kötelezettséget vállalt arra nézve, hogy az 1933/1934. évi termelésből származó tüzfát átveszi a bizományosoktól is ugyanazon feltételek mellett, mint a nem erdőbirtokos fatermelőktől.

Helyreigazítás. Az Erdészeti Lapok f. é. február havi füzetében a 126-ik oldal negyedik bekezdése „Nem tartok tőle...” szavai közül a „Nem” szócska nyomdahiba folytán tévesen csúszott be, miáltal a mondatnak éppen ellenkező értelme keletkezett. A „Nem tartok tőle...” szavak helyett „*Tartok tőle*” olvasandó, mert lehetlenség valamennyi turista egyesület valamennyi tagját egyénenként úgy megválogatni, hogy azok közé nem kívánatos elem ne kerüljön.

Budapest, 1934 március 6-án.

Ajtay Jenő ny. min. tan.

A Fotoélet szerkesztősége statisztikát óhajt összeállítani a magyar fényképezőkről. Ezzel kapcsolatban felkéri az amatőr- és szakfényképészeket, hogy címeiket a Fotoélet szerkesztőségébe, Budapest, II., Margit-körút 58., I. 5. alá beküldeni szíveskedjenek. A beküldéssel semmi kötelezettség nem jár.

